

**BİRİNCİ ULUSAL MİMARLIK DÖNEMİ MİMARLARINDAN
MUZAFFER BEY: ESERLERİ VE SANAT ANLAYIŞI**

Yazar

Zeynep ERTUĞRUL

...Geleceğin Fikirleri...

BİRİNCİ ULUSAL MİMARLIK DÖNEMİ MİMARLARINDAN MUZAFFER BEY: ESERLERİ VE SANAT ANLAYIŞI

Yazar:

Zeynep ERTUĞRUL

ORCID:0000-0001-5739-407X

ISBN: 978-625-5531-44-5

E-ISBN: 978-625-5531-46-9

DOI: 10.54637/vizetek.9786255531469

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Abdulkadir EMİROĞLU

Baskı: Ankara | Mart, 2025

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetkeyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.

İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA

Tel.: 0 (312) 395 85 71

Matbaa Sertifika No: 47479

ÖN SÖZ

Bu kitap çalışması 2007 yılında Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde kabul edilen, "Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi Mimarlarından Muzaffer Bey: Eserleri ve Sanat Anlayışı" başlıklı doktora tezinin basılı hale getirilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Böylece uzun bir zamanın ardından, pek çok hocamın ve arkadaşlarımla desteği ile tamamladığım bu doktora tez çalışmasının daha çok insana ulaşabilmesi ve Mimar Muzaffer Bey'in kısacık hayatında ürettiği eserlerin hak ettiği gibi tanınmasına yardımcı olunabilmesi hedeflenmiştir.

Birinci Ulusal Mimarlık Döneminin önemli mimarlarından Muzaffer Bey'in eserlerini ve estetik anlayışını ele aldığımız bu çalışmada dönem ile ilgili kaynaklardan sanatçının yapıları tespit edilmeye çalışılarak bir katalog oluşturulmuştur ve incelenen yapılarının teknik ve estetik değerlendirilmeleri yapılmaya çalışılmıştır. Bugüne kadar doğrudan Muzaffer Bey'le ilgili detaylı bir çalışma yapılmamış olması nedeniyle özellikle sanatçının hayatı ve çalıştığı yapıların tespit edilmesi uzun bir kütüphane çalışması gerektirmiştir. Bunlar sonucunda tespit edilen yapıların yerinde fotoğraf çekimleri yapılmış alınan ölçülerle plan, cephe ve kesit çizimleri yapılmıştır. Alan ve kütüphane çalışmalarının ardından Mimar Muzaffer Bey'in yapılarında oran ve modüler sistem üzerinde çalışılmıştır.

Bu çalışma boyunca yeri geldiğinde yapılarda, yeri geldiğinde masa başında şevkimin kırılmasına izin vermeden çalışan hem yardımcıları, hem de zengin kütüphanesini benden esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Canan PARLA'ya çok teşekkür ederim. Tezin tarihçe bölümünü yönlendiren özellikle arşiv belgelerine ulaşmamızı sağlayan Prof. Dr. İhsan GÜNEŞ'e ve tez raporlarında sabırla bizi destekleyen Prof. Dr. Erol ALTINSAPAN'a çok teşekkür ederim. Çalışmam boyunca sorularıma sabırla cevap veren Prof. Dr. Şerife CENGİZ'e ve bu konuyu seçmem için beni yönlendiren Prof. Dr. Mustafa AKPOLAT'a çok teşekkür ederim.

Çalışmamızda kullandığımız Osmanlıca metinlerin ve kitabelerin çevirisine yardımcı olan Dr. Öğr. Üyesi Dr. Ali Emre ÖZYILDIRIM ve Prof. Dr. Ayla EFE'ye, alan çalışmalarında bana yardımcı olan meslektaşım, sevgili kardeşim Ali İhsan GEDİK'e, Sanat Tarihçisi Ali GERENGİ ve Prof. Dr. Çiğdem KARA'ya teşekkür ederim. Özellikle yurtdışında kütüphane araştırması için yardımlarını esirgemeyen Sanat Tarihçisi Doç. Dr. Birgül AÇIKYILDIZ'a teşekkür ederim. Başbakanlık Osmanlı Arşivi çalışanlarına özellikle Genel Sayın Mustafa BUDAK'a, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Kütüphanesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi ve Milli Kütüphane mikrofilm bölümü çalışanlarına, Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü ve Konya Ziraat Anıtı, Erkek Öğretmen ve Kız Öğretmen Okulu ile İstanbul Hüseyin Rahmi Gürpınar Evi'nin tescil fişlerini edindiğimiz Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü çalışanlarına teşekkür ederim. Her zaman yanımda olan aileme, bu çalışma boyunca bana gösterdiği sabrı, anlayışı ve maddi manevi desteği için eşim Oğuz ERTUĞRUL'a ve çok sevgili kızım Gazel Ece ERTUĞRUL'a çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	1
BÖLÜM 1	
Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi Mimarlığı.....	7
BÖLÜM 2	
Mimar Muzaffer Bey ve Eserleri.....	19
BÖLÜM 3	
Mimar Muzaffer Bey'in Yapılarındaki Genel Tasarım Özellikleri.....	177
BÖLÜM 4	
Değerlendirme.....	191
Sonuç.....	217
Ekler.....	220
Kaynaklar.....	235